

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในการสื่อสาร เพราะเป็นการรับรู้เรื่องราว ข่าวสารที่สามารถนำมาพัฒนาตนเองกระทั่งนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านจึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนทุกระดับชั้น เป็นการทำความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านสรุปความ เพื่อหาสาระสำคัญของเรื่อง รวมทั้งการพิจารณาแนวคิดและน้ำเสียงของผู้เขียนดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2554 : 7) กล่าวว่า การอ่านจับใจความสำคัญมีความสำคัญให้คุณค่าหลายประการ คือช่วยสร้างความคิด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับผู้อ่าน เพราะสารแต่ละประเภทจะสอดแทรกเรื่องราว ความรู้ที่แตกต่างกัน บางเรื่องเกี่ยวข้องกับการเรียน บางเรื่องอาจเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาจมีความรู้ใหม่ๆ ที่ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาการเรียนรู่มองโลกที่กว้างไกลผ่านสื่อการอ่าน

ดังพระราชบัญญัติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2) ดังต่อไปนี้

“ หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด	นำดวงจิตเร่รินชื่นสดไส
ให้ความรู้สำเร็จบันเทิงใจ	ฉันทจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก	ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรมาสารพัน	ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย”

นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในวิชาภาษาไทยไว้ว่าจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 8) ในขณะเดียวกันทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและประโยชน์ของการอ่านจับใจความที่มีต่อการเรียนการสอน จึงกำหนดเรื่องการอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และกำหนดตัวชี้วัดระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวที่วัดที่ 3 การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 17)

การอ่านจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ เพราะวิชาการต่าง ๆ จำเป็นจะต้องอาศัยความสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาจับใจความจากเรื่องที่อ่าน แล้วจึงนำความรู้

ไปใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การที่จะพัฒนาให้นักเรียนให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจึงจะประสบผลสำเร็จ การอ่านประเภทหนึ่งที่นักเรียนควรจะได้รับคือการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพราะเป็นประโยชน์อย่างมากในการแสวงหาความรู้คือ การอ่านจับใจความ ดังที่แวมมูรา เหมื่อนนิล (2553 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า “การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องทีอ่านระดับต้นและเป็นพื้นฐานสำคัญมาก สำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป ส่วนศรีวิไล พลมณี (2555 : 122) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ เพราะผู้ที่อ่านจับใจความของเรื่องทีอ่านได้มากย่อมมีโอกาสรับรู้เรื่องราวได้ดีกว่าผู้ที่ไม่สามารถจับใจความของเรื่องทีอ่านได้

ถึงแม้การอ่านและการอ่านจับใจความจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้และกำหนดให้เป็นเนื้อหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่พบว่าการอ่านจับใจความสำคัญก็ยังคงเป็นปัญหา กล่าวคือ นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่านและไม่ชอบอ่าน

การอ่านผู้เรียนจะต้องฝึกฝนตนเองเพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้ สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546 : 188) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่า การอ่านทีมีประสิทธิภาพจะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องทีอ่านได้ และการอ่านจับใจความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะเบื้องต้นทีผู้อ่านจะต้องฝึกฝนตนเองเพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้ และควรทำความเข้าใจกับเรื่องทั้งหมดให้ชัดเจน เพื่อจะได้รู้ได้ว่าใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร (กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. 2551 : 111 - 92)

เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนส่วนมากประสบปัญหาเนื่องจากการอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ ไม่สามารถสรุป หรือจับใจความสำคัญได้ ดังที สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2554 : 3 - 7) ได้กล่าวว่ จาก โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) ซึ่งเป็นโครงการศึกษาสำรวจความรู้และทักษะของนักเรียนกลุ่มอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นวัยจบการศึกษาภาคบังคับ ในประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และประเทศร่วมโครงการทีไม่ใช่สมาชิก ซึ่งจัดให้มีการประเมินทุก ๆ 3 ปี เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.2000 เพื่อหาตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาโดยการประเมินผลนักเรียนจะแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สำหรับการประเมิน PISA ในปี ค.ศ. 2009 นั้นเรื่อง การอ่านเป็นหลัก จากผลการประเมินพบว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่มีการอ่านไม่ถึงระดับพื้นฐานถึงร้อยละ 43 ซึ่งเป็นสัดส่วนทีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ PISA 2000 (ร้อยละ 37) ซึ่งถือว่เป็นตัวเลขที่น่ากังวลและสะท้อนให้เห็นปัญหาการอ่านของนักเรียนไทยทีควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระดับเขตพื้นที่ (Local Assessment System : LAS) ปีการศึกษา 2555 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่าน ท.1.1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2, 2555 : 90) ที่แสดงให้เห็นว่ามีผลการประเมินที่ไม่น่าพอใจ

ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านประการต่อมาคือ นักเรียนไม่ได้รับการปลูกฝังให้มินิสัยรักการอ่าน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองหรือครูอาจารย์ที่ละเลยมาตั้งแต่ต้นทำให้เกิดผลตามมาก็คือ นักเรียนไม่ชอบอ่าน อ่านหนังสือน้อยมากหรืออ่านแต่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สำรวจประชากรในกรุงเทพมหานครในเรื่องการอ่านหนังสือของประชากรที่จัดทำทุก 2 ปี โดยเมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ที่มีการสำรวจรวมไปถึงการอ่านบนอินเทอร์เน็ต สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต พบว่าสถิติการอ่านหนังสือของประชากรมีความแตกต่างกันตามวัยกลุ่มเด็กมีอัตราการอ่านหนังสือ ร้อยละ 91.60 รองลงมาคือกลุ่มเยาวชน ร้อยละ 78.60 กลุ่มวัยทำงาน ร้อยละ 65.70 และกลุ่มวัยสูงอายุ ร้อยละ 44.30 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการสำรวจในปี พ.ศ. 2551 พบว่าปี พ.ศ. 2554 การอ่านหนังสือของประชากรเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 แต่ที่สำคัญคือการอ่านหนังสือของเด็กไทยจากเดิมอ่าน 52 นาทีต่อวัน เหลือเพียง 39 นาทีต่อวัน สาเหตุเนื่องมาจากการเล่นเกมคอมพิวเตอร์และดูโทรทัศน์ ร้อยละ 37.90 การไม่มีเวลาอ่าน ร้อยละ 26.00 สายตาไม่ดี ร้อยละ 17.20 ไม่ชอบอ่านไม่สนใจ ร้อยละ 18.00 และอ่านไม่ออก ร้อยละ 27.50 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์, 2554)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและหาวิธีแก้ไขปัญหาคำอ่าน จับใจความสำคัญอย่างต่อเนื่อง และได้เสนอวิธีการสอนที่จะนำมาแก้ไขปัญหาคำอ่าน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน ซึ่งพบว่า วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk, 2010 : 274) ได้พัฒนาวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R นี้ขึ้น โดยทำให้ประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนดีขึ้นกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ทำให้การอ่านมีจุดหมายที่แน่นอนว่าต้องการอะไร หลังการอ่าน การใช้คำถามในการอ่านจะช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ เป็นวิธีสอนการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตั้งไว้ ลักษณะการสอนจะเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความของเรื่องได้ดีบอกรายละเอียดจดจำเรื่องที่อ่าน และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ กานต์ธิดา แก้วกาม (2557 : 54) ได้ศึกษาวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถ

ในการเขียนสรุปความของนักเรียนสูงขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับพิบูลย์ ตัญญาบุตร (2558 : 61) ที่ได้ศึกษาการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ด้านการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความความคิดเห็นของนักเรียนที่ โดยภาพรวมพึงพอใจมากที่สุด ($x = 2.74$, S.D. = .45)

นอกจากการศึกษากิจการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R แล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของสื่อประสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย พบว่า เนตรนภิส ดันเท็ดทิตย (2557 : 119) ได้กล่าวถึงเรื่องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้นำความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในยุคของเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ส่งผลให้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการในการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามอัตราความก้าวหน้าของตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หองศ์ความรู้ด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวคิด “การปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน” หรือการเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน กล่าวคือผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยตนเอง สอนผู้เรียน ให้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ การบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษาในการสอนและการเรียนรู้ เป็นกระบวนการกำหนดวิธีการใช้อุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและสถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้รวมถึงสื่อประสมเพื่อนำเสนอสารสนเทศสามารถกระตุ้นความสนใจและสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะเพิ่มมากขึ้น

จากการวัดและประเมินผลศักยภาพของผู้เรียน ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ประสบปัญหาในการสอนอ่านเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนยังขาดทักษะด้านการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น และการอ่านเพื่อตีความสอดคล้องกับรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) พ.ศ. 2558 ของโรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) พบว่าการสอบวัดผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับ โรงเรียน 52.91 ระดับภาค 50.44 และระดับประเทศ 49.33 ปีการศึกษา 2559 พบว่า ระดับคุณภาพของผู้เรียนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับค่ากล่าวของจินตนา ไบกาชุย (2547 : 17) กล่าวว่า ผลการประเมินแห่งชาติพบว่า เด็กไทยทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอ่อนภาษาไทย เด็กไทยไม่ชอบอ่านหนังสือ อาจารย์สอนมหาวิทยาลัยบอกว่า นิสิตนักศึกษาไม่ชอบอ่านและเขียนไม่เป็นประโยค ด้วยแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัย

จากสภาพปัญหาและผลการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นความจำเป็นที่จะจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R
3. ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการอ่านจับใจความสำคัญโดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R

ประโยชน์ของการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ได้วิธีการจัดการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ วิธีการสอนแบบสื่อประสม และวิธีการสอนแบบ SQ4R ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถนำความสามารถดังกล่าวไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ และใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนครูผู้สอนก็สามารถนำวิธีการสอนดังกล่าวไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยหรือวิชาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 461 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 60 คน ได้มาจากการสุ่มห้องเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวน 4 ห้องเรียน ได้มา 2 ห้องเรียน คือห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 และห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 มีจำนวนนักเรียนห้องเรียนละ 30 คน แต่ละห้องเรียนมีนักเรียนแบบคละความรู้ความสามารถ จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก ได้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบสื่อประสม และห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบ SQ4R

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่
 - 1.1 วิธีสอนแบบสื่อประสม
 - 1.2 วิธีสอนแบบ SQ4R
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
 - 2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R
 - 2.3 ค่าดัชนีประสิทธิผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดความหมายจากสารหรือตัวอักษรออกมาเป็นความคิด การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน จับประเด็นสำคัญได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจและสามารถบอกจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องนั้น

ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง คะแนนของนักเรียนในการบอกจับใจความสำคัญและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

วิธีการสอนแบบ SQ4R ประกอบด้วย หลายกลวิธีที่จะช่วยพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน เช่นการสำรวจการตั้งคำถามการบอกคำตอบออกมาอีกครั้งซึ่งเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนหรือการทบทวนซึ่งจะช่วยให้ในการจำเรื่องที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นสำรวจ (Survey)** ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป
2. **ขั้นตั้งคำถาม (Question)** ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านกับนักเรียนเพื่อฝึกการตอบคำถาม คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว
3. **ขั้นอ่าน (Read)** การอ่านข้อความในบทอ่านอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นนี้เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ โดยแท้จริง
4. **ขั้นบันทึก (Record)** เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยใช้ภาษาของตนเองเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและสามารถจำคำตอบนั้นได้
5. **ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite)** ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ ประกอบด้วยใจความหลักและใจความรอง โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง
6. **ขั้นทบทวน (Reflect)** ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้องเป็นการทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนว่าจดจำหรือเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้มากน้อยแค่ไหน หากส่วนไหนที่ยังจดจำไม่ได้ก็กลับไปอ่านซ้ำและทบทวน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดที่ชัดเจนและมีความคงทนในการจดจำอีกด้วย

วิธีสอนแบบสื่อประสม หมายถึง หลักการใช้สื่อหลายอย่างร่วมกัน ได้แก่ ตัวอักษรข้อความ ภาพถ่าย ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ ภาพแอนิเมชัน และเสียง โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ในการนำเสนอควบคุม โปรแกรมมัลติมีเดียหรือแฟ้มสื่อประสม และใช้ในลักษณะ “สื่อประสมเชิงโต้ตอบ” (Interactive Multimedia) ที่ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับสื่อเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนการนำเสนอ สนับสนุนการเรียนรู้และการศึกษารายบุคคลตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อม ความสนใจและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
2. **ขั้นสอน** สอนด้วยวิธีการบรรยาย อภิปราย ซักถาม โดยการอ่านจากสื่อประสม ดังนี้ นิทาน บทความ และสารคดี ประกอบและให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม
3. **ขั้นสรุป** นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาด้วยการซักถาม ตรวจสอบและเฉลยแบบทดสอบร่วมกัน

ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง คะแนนที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนหลังจากที่ได้ศึกษานวัตกรรมหรือสื่อต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

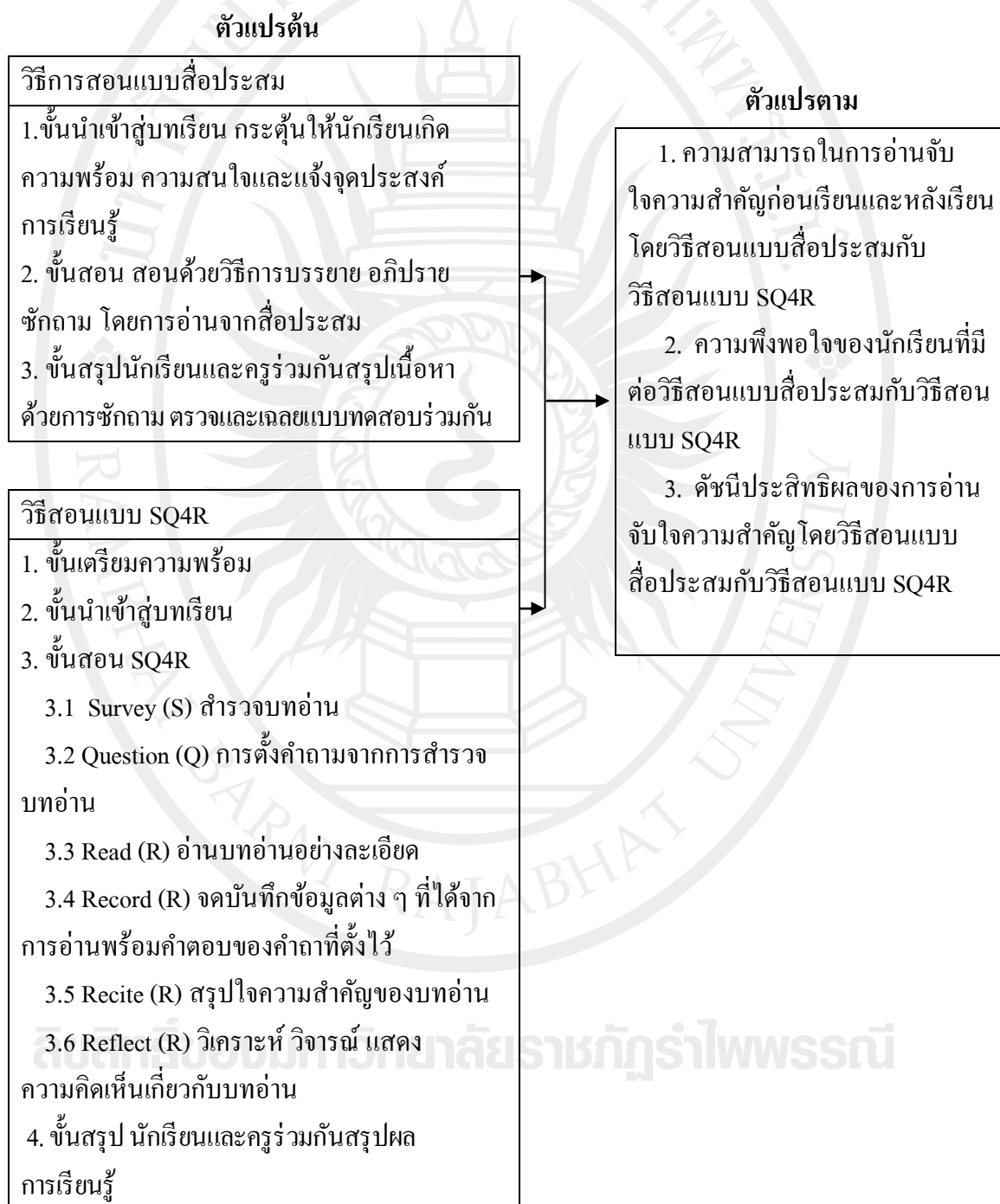
ค่าประสิทธิภาพของสื่อประสม หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อประสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตสื่อประสมพึงพอใจว่า หากสื่อประสมมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วบทเรียนสำเร็จรูปก็มีค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในการทำกิจกรรม หรือตอบสนองต่อกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติที่บุคคลที่แสดงออกมา อันเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของงาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสื่อประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ โดยวิธีสอนแบบสี่ประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญด้วยวิธีสอนแบบสี่ประสมกับวิธีสอนแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) ในระดับมาก
3. ดัชนีประสิทธิผลของการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลเมืองขลุง 1 (บูรวิทยาการ) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อคะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี